

Poskytování darů v případě živelní pohromy

Michael Pleva, Adéla Beranová, Rödl & Partner Tax, k. s.

Rödl & Partner

Dar je podle zákona o daních z příjmů obecně daňově neuznatelným nákladem. Pokud jsou však splněny určité podmínky, je možné si dar uplatnit jako tzv. položku odčitatelnou od základu daně. V dnešním podcastu se zaměříme na poskytování darů v souvislosti s živelní pohromou. Daňový režim darů si vysvětlíme na konkrétních dotazech přímo od vás, posluchačů. V dnešním podcastu se zaměříme na poskytování darů v souvislosti s živelní pohromou. Daňový režim darů si vysvětlíme na konkrétních dotazech přímo od vás, posluchačů.

První dotaz se týká založení transparentního účtu pro zaměstnance postižené povodněmi. Partnerská firma založila pro své zaměstnance postižené povodněmi transparentní účet. Chce na tento účet přispět finanční částkou. Jak se bude účtovat na straně společnosti, bude to dar, který lze odečíst od základu daně?

Úvodem bychom si problematiku rozebrali podrobněji, neboť legislativní základ bude nezbytný pro správné zodpovězení následujících dotazů. V případě ziskových společností poskytnutí daru ve většině případů vede ke snížení základu daně, a tedy v podstatě i k daňové uznatelnosti výdaje.

Zákon o daních z příjmů však stanovuje specifické podmínky, které je nutné pro účely uplatnění odčitatelné položky dodržet. První z těchto podmínek je statut příjemce daru. Příjemcem daru totiž musí být obec, kraj, organizační složka státu, právnická osoba se sídlem na území EU či pořadatel veřejné sbírky. Co se týče poskytnutí daru fyzické osobě, zde je okruh příjemců poněkud omezený. Aby mohla být při poskytnutí daru uplatněna odčitatelná položka, musí se jednat o fyzickou osobou, která je poživitelem invalidního důchodu, případně nezletilým dítětem závislým na jiné osobě dle zvláštního zákona, a příspěvek byl zjednodušeně poskytnut na zdravotnické pomůcky, které nehradí zdravotní pojišťovna.

Další důležitou podmínkou je splnění účelu, ke kterému má být dar poskytnut. Mezi tyto účely patří například podpora vzdělávání, kultury, požární ochrana, ochrana zvířat, sociální, zdravotnické, ekologické, humanitární, charitativní, tělovýchovné a jiné podobné účely.

Další podmínkou je, že hodnota jednotlivého plnění musí být alespoň 1 000 Kč v případě fyzických osob, u právnických osob dokonce 2 000 Kč. Od základu daně lze odečíst maximálně 10 %, přičemž se připravuje novela zákona, která by měla umožnit odpočet až do výše 30 % základu daně. Obdobné podmínky platí taktéž pro bezúplatné plnění pro financování odstraňování následků živelní pohromy. Ještě je nutné upozornit, že pro povodně a ostatní živelní pohromy existuje v oblasti bezúplatných plnění jedna podstatná výjimka. Tato výjimka se týká nepeněžních plnění, tedy materiálních darů. Výdaje poskytnuté v rámci pomoci v souvislosti s odstraňováním následků živelních pohrom jsou totiž přímo daňově uznatelným nákladem. Pro úplnost upozorňujeme, že takové darování má však dopad na plátce DPH, neboť poskytnutí daru s sebou obecně přináší povinnost odvodu DPH na výstupu. Samozřejmě předpokladem je, že si z přijatého plnění plátce nejdříve uplatnil nárok na odpočet daně. Nyní se vraťme k dotazu – jak by to tedy bylo se založením transparentního účtu pro zaměstnance postižené povodněmi? Jedná se o finanční plnění, náklad tedy nebude přímo daňově uznatelný, ačkoliv souvisí s pomocí při živelní pohromě. V případě, že je transparentní účet založen přímo pro zaměstnance, fyzické osoby, ani daňový odpočet nebude možné uplatnit. Důvodem je, že příjemcem daru budou fyzické osoby, které nesplňují specifické podmínky stanovené v zákoně o daních z příjmů. Tento způsob pomoci je tedy pro společnost z daňového pohledu nevýhodný. V tomto ohledu by tak

bylo výhodnější například přispívání pomocí veřejné sbírky či nadace. Pokud by se však společnost přece jen rozhodla založit transparentní účet, útechou je, že na straně zaměstnanců se bude jednat o osvobozený příjem, tudíž příspěvek nebude podléhat odvodům na sociální a zdravotní pojištění.

Nyní přejdeme k druhému dotazu. Může OSVČ nebo i společnost s ručením omezeným darovat z důvodu povodní peněžní nebo nepeněžní dar konkrétní fyzické osobě, konkrétně například paní Novákové? Bude toto daňově odčitatelný dar?

Jak již bylo zmíněno, poskytování peněžních darů přímo fyzickým osobám samozřejmě možné je, nicméně z daňového pohledu činí v praxi problémy. V takovém případě nebude splněna podmínka pro daňovou uznatelnost odpočtu. Vhodnou alternativou proto může být spolupráce s vybranými neziskovými organizacemi.

Situace u nepeněžních plnění je poněkud příznivější. Jak jsme si uvedli, zákon o daních z příjmů umožňuje uplatnit hodnotu poskytnutého plnění jako daňově uznatelný náklad, a to bez ohledu na postavení příjemce. Současně však pochopitelně není možné uplatnit dar jako odčitatelnou položku. Pokud by dárce byl plátcem DPH, doporučujeme prověřit možné dopady nepeněžitého daru na DPH.

Podívejme se na další váš dotaz. V případě, kdy by právnická osoba poskytla jiné právnické osobě na humanitární účel dar v nepeněžní formě (zásoby nebo majetek), lze s odkazem na ustanovení § 24 odst. 2 písm. zp) dar poskytnutý na humanitární a charitativní účely v souvislosti s živelní pohromou uplatnit jako daňově účinný náklad. Domnívám se správně, že ale není nárok na odpočet DPH na vstupu z pořízeného majetku nebo materiálu či zásob?

Obecně v takových případech nárok na odpočet DPH bohužel uplatnit nelze. Postup plátce DPH bude záležet především na tom, zda bylo darované zboží původně nakoupeno pro ekonomickou činnost, či nikoliv.

Pokud se například jednalo o stavební firmu, která se rozhodla část stavebního materiálu darovat, pak byl při nákupu tohoto zboží původně uplatněn odpočet DPH, jelikož společnost měla primárně v úmyslu materiál použít pro své vlastní práce. Při darování zboží proto musí být DPH odvedena na výstupu, a to prostřednictvím dokladu o použití.

V případě, že by společnost zboží nakoupila přímo s účelem následného darování, nárok na odpočet DPH jí nevzniká. A jelikož si plátcem neuplatní odpočet na vstupu, nevzniká mu taktéž povinnost odvodu DPH na výstupu v okamžiku samotného darování.

Pojďme se podívat na další dotaz. Společnost A nakoupí například materiál na opravu podlah zničených povodní. Následně tento materiál daruje postiženému občanovi. Je tento dar daňově účinný?

Ano, jak již zaznělo v předchozích odpovědích, pokud se bude jednat o nepeněžní plnění, pak se bude jednat o daňově účinný náklad. Výdaj lze definovat jako nepeněžitá pomoc v souvislosti s odstraňováním následků živelní pohromy, a proto se jedná o daňově uznatelný náklad. Ještě bychom rádi doplnili, že společnost by si měla obstarat vhodné důkazní prostředky pro prokázání daňové uznatelnosti nákladu. Plátcí z DPH v takové situaci nemají nárok na odpočet daně.

A čeho se týká poslední dotaz? Společnosti s ručením omezeným bude poskytnut dar od jiné s. r. o. ve výši 100 000 Kč. Tento dar se použije na humanitární pomoc, konkrétně na nákup potravin, a bude dodán do oblastí zasažených povodní. Bude mít společnost, která dar poskytuje, možnost odečíst si dar ze základu daně dle § 20 odst. 8 ZDP?

V popsané situaci jsou splněny všechny podmínky nutné pro uplatnění si odčitatelné položky od základu daně. Příjemcem je právnická osoba se sídlem na území České republiky. Účelem je humanitární pomoc, konkrétně nákup potravin pro oblasti zasažené povodní. Nic tedy nebrání uplatnění odčitatelné položky. Opět však doporučujeme opatřit si důkazní prostředky, na základě

kterých je možné prokázat uplatnění daňového odpočtu. Těmito důkazními prostředky může být darovací smlouva, potvrzení o zaplacení daru a podobně.

Související předpisy:

- Zákon o daních z příjmů